

התוועדות

כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

יום ב' דחג השבועות, ה'תשל"ג

חלק א – יוצא-לאור לש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון, ה'תש"פ

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' ישכר דוב בהרה"ח ר' יונה ז"ל

נלבי"ע ז"ך אייר ה'תשע"א

זוגתו מרת מרים ב"ר אלתר מרדכי ז"ל

נלבי"ע ראש חודש שבט ה'תשע"א

ווייס

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות

הרה"ת ר' משה אהרן צבי וזוגתו מרת העניא רבקה רות

ולזכות בניהם ובתם

שלום אליעזר, מנחם מענדל, יונה מרדכי וחנה פערל

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

ווייס

שלוחי כ"ק אדמו"ר בשערמאן אוקס, קאליפורניא

שימלא השי"ת את כל משאלות לבבם לטובה בגו"ר

להצלחה רבה ומופלגה בטוב הנראה והנגלה בכל אשר יפנו

ולנחת רוח יהודי חסידותי מכל יוצאי חלציהם

מתוך הרחבה ובשמחה וטוב לבב

אָנגעזאָגט געוואָרען און גלייכצייטיג איז געגעבען געוואָרען כחות צו דאָס אַלץ אויבען געזאָגטע, און ספעציעל דער אָנזאָג בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, אַז יעדער טאָג ווערט נאָך אַמאָל און [נאָך] אַמאָל געגעבען די תורה פון השם יתברך המשגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

[תרגום חפשי]

מאשר קבלת מכתבו מיום ד' פרשת שירה עם המצורף אליו, ע"ד חיזוק וביצור [הקשר] של מבנה בית-הכנסת עם אגודת חב"ד דארצות הברית – מיוסד ומנהל ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל.

והשם יתברך יעזור, שגם להבא יתנהל בית הכנסת מתאים לשמו, "נוסח אר"י", אשר הפירוש הפנימי בזה – שלא רק נוסח התפלה הוא בנוסח אר"י, אלא גם ה"נוסח" של כל ההתנהגות; ולא רק ההתנהגות של בית הכנסת ועניניו, אלא גם של כל אלו הבאים לבית הכנסת ומשפחותיהם,

שבחיהם היום-יומיים ישתקף תורת האר"י – כפי שהוארה בתורת החסידות, ובפרט בתורת החסידות [חב"ד].

אשר זו היתה הדרישה והתקוה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, ועל זה הוא מעורר רחמים רבים – שיותן [ע"ז] כח מלמעלה.

ואשרי חלקם – מאושרים באמת הם אלו שזכו לעמוד בחוד החנית של ענינים כאלו ופעולות כאלו, אשר זה ממשיך ומביא למטה, להם ולמשפחותיהם, את ברכת השם יתברך בכל המצטרך להם בחיים הפרטיים.

והרי אנו עומדים למחרת שבת מתן תורה – שנצטוונו [בה], ובד בבד גם ניתנו הכחות, לכל האמור; ובמיוחד הציווי "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", שבכל יום ניתנת – שוב ושוב – התורה של השם יתברך, המשגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית. בברכה לבשו"ט בכל האמור.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בפעם הראשונה*) חלק ראשון מהתוועדות יום ב' דחג השבועות ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה (חלק שני יצא לאור אי"ה לחג השבועות).

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכח תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עסק"מ ירחא תליתאי, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

(* ע"פ רשימה שנרשמה בעת ההתוועדות ע"י הרה"ת ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כץ (לאחר שערך הברלה לעצמו).

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

בי"ה, כג' שבט תשכ"ב
ברוקלין

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
רב פעלים מוה' . . . שי

שלום וברכה!

באשטעטיג די ערהאלטונג פון אייער בריף פון יום ד' פרשת שירה מיט דאָס בייגעלייגטע און וועגען באַפעסטיגען די הויז פון דער בית הכנסת מיט דער אגודת חב"ד דארצות הברית געגרינדעט און אָנגעפירט דורך כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל.

און השם יתברך זאָל העלפען, אַז אויך להבא זאָל זיך די בית הכנסת פירן לויטן נאָמען אירען, נוסח אר"י, וואָס דער פנימיות'דיקער טייטש פון דעם, אַז ניט נאָר דער נוסח התפלה בנוסח אר"י, נאָר אויך דער נוסח פון דער גאַנצער אויפפירונג, און ניט נאָר די אויפפירונג פון בית הכנסת מיט אירע ענינים, נאָר אויך פון די אַלע וועלכע קומען אין בית הכנסת, און זייערע פאַמיליעס,

אַז אין זייער טאָג טעגליכען לעבען זאָל זיך אָפּשפּיגלען די תורת האר"י ווי דאָס איז באַלויכטען געוואָרען בתורת החסידות, ובפרט בתורת החסידות [חב"ד].

וואָס דאָס איז געווען די פאָדערונג און האַפענונג פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, און אויף דעם איז ער מעורר רחמים רבים, אַז מ'זאָל געבען כח מלמעלה.

ואשרי חלקם, אמת גליקליך, זיינען די וועלכע האָבען זוכה געווען צו שטיין אין דער שפיץ פון אַזעלכע ענינים און אַזעלכע טעטיקייטן, וואָס דאָס איז ממשיך און בריינגט אַראָפּ, צו זיי און זייערע פאַמיליעס, די ברכה פון השם יתברך אין דעם וואָס מינויטיגט זיך אין פּריוואַטען לעבן.

און מיר שטייען דאָך אויף צומאַרגענס פון שבת מתן תורה, וואָס מ'איז

בית הכנסת פירן לויטן נאָמען אירען, נוסח אר"י: ראה גם אג"ק ח"ד אגרת אר"י. ח"י אגרת ג'דש. ח"י אגרת ג'תקצו (ס"ע קלט). ח"י אגרת ז'צה. ח"י אגרת ט'נג. ובכ"מ. ניט נאָר דער נוסח התפלה בנוסח אר"י: ראה גם אג"ק ח"י אגרת ד'שנ. ח"י אגרת ה'קא. ובכ"מ. שבת מתן תורה: ש"פ יתרו.

בס"ד. שיחת* יום ב' דחג השבועות, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. חג השבועות שהוא "זמן מתן תורתנו" — מלבד היותו אחד מג' הימים טובים, כמו חג הפסח שהוא "זמן חרותנו" וחג הסוכות שהוא "זמן שמחתנו", הרי הוא גם כולל את כל הימים טובים, להיותם מעניני התורה שניתנה במ"ת,

שהרי במ"ת כלולים כל עניני התורה (כולל גם הענינים שהיו לפני מ"ת, כמו מצות מילה, כמ"ש הרמב"ם¹ ש"אין אנו מלין מפני שאברהם אבינו ע"ה מל עצמו ואנשי ביתו, אלא מפני שהקב"ה צוה אותנו ע"י משה רבינו שנמול כו") — "שישים המה מלכות (ששים מסכתות) וגו' ועלמות אין מספר" (מימרות האמוראים)², ו"כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"³, אלא שהסדר דמ"ת הוא באופן שבא מן הכלל אל הפרט, ומן המוקדם אל המאוחר, החל מעשה"ד שכוללים את כל תרי"ג מצוות (כפי שפירש רבינו סעדי' באזהרות שיסד לכל דבור ודבור מצוות התלויות בו⁴), ועד להתכללות כל עשה"ד בשני דברות הראשונות, אנכי ולא יהי' לך⁵, ש"בדיבור אחד נאמרו ("אחת דיבר אלקים"⁶), מה שאין הפה יכולה לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע" (ורק שמיעת האדם היתה באופן ש"שתים זו שמעתי"⁶, כפי שמצינו בכמה ענינים שנאמרו באופן שיש בו "כדי לשבר את האוזן מה שיכולה לשמוע"⁸), ועד כפי שכלולים בתיבה הראשונה — "אנכי", ובאות הראשונה — א'⁹.

ונמצא, ש"זמן מתן תורתנו" הוא הכלל של כל עניני התורה, והוא גם ענין פרטי בתורה בפ"ע — ע"ד שמצינו בכמה ענינים, כמו "טהרות", שזהו שם של סדר שלם במשניות, וגם שם של מסכת פרטית בסדר זה, ועד"ז בכוכבים, שזהו שם כללי לכל הכוכבים, ויש גם כוכב פרטי שנקרא בשם זה¹⁰.

(5) תניא רפ"כ.	(* סעיפים א"ד — קיצור וראשי-פרקים
(6) תהלים סב, יב.	מב' שיחות הראשונות (החז"ל).
(7) יל"ש ירמי' רמז רסו. וראה מכילתא	(1) פיהמ"ש חולין ספ"ז.
דרשב"י יתרו כ, א.	(2) שה"ש ו, ח (ובשהש"ר עה"פ. וראה
(8) פרש"י יתרו יט, יח.	תו"א שמות מט, ב. לקו"ת שה"ש לח, ב. מ,
(9) ראה תו"מ חס"ב ע' 126. וש"נ.	א.)
(10) ראה גם תו"מ חמ"ה ע' 306 הערה	(3) ראה לקו"ש ח"ט ע' 252. וש"נ.
.64. וש"נ.	(4) פרש"י משפטים כד, יב.

ב. ויש לבאר העילוי (גם בענין הפרטי) של "זמן מתן תורתנו" – לגבי "זמן חרותנו" ו"זמן שמחתנו":

"זמן חרותנו" – אע"פ ש"אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים"¹¹, הרי זה קשור עם האדם שיצא לחירות מבית האסורים (ארץ מצרים), ובמילא הרי זה לפי ערכו כו'.

ועד"ז "זמן שמחתנו" – אע"פ ששמחה פורצת גדר¹², הרי זו עדיין שמחה שקשורה עם האדם כו'¹³.

משא"כ "זמן מתן תורתנו" – אע"פ שגם כאן נאמר שזוהי "תורתנו" (תורה שלנו), הנה ההדגשה היא לא על קבלת התורה, אלא על נתינת התורה – "מתן תורתנו", שניתנה מהקב"ה באופן ש"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"¹⁴, לאחר שהכניס בה את עצמותו, כמרומוז בר"ת ד"אנכי": "אנא נפשי כתבית יהבית"¹⁵, כך, שאין זה מוגדר בהגבלות של האדם, אלא באופן שלמעלה לגמרי ממדידה והגבלה, וכמ"ש¹⁶ "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים".

וענין זה מרומז גם בכך שחג השבועות הוא יום אחד (לא כמו חג הפסח וחג הסוכות שהם שבעה-שמונה ימים), שזהו"ע שלמעלה מהתחלקות כו'¹⁷.

ג. ומזה מובן גם גודל השמחה שצ"ל ב"זמן מתן תורתנו", עוד יותר מאשר ב"זמן חרותנו" ו"זמן שמחתנו":

משל למה הדבר דומה – ל"מלך גדול ורב (ש)מראה אהבתו הגדולה והעצומה לאיש הדיוט ונבזה .. המוטל באשפה, ויורד אליו .. ומקימו ומרימו מאשפתו ומכניסו להיכלו .. חדר לפנים מחדר, מקום שאין כל עבד ושר נכנס לשם, ומתייחד עמו שם ביחוד וקירוב אמיתי וחיבוק ונישוק ואתדבקות רוחא ברוחא כו'¹⁸.

ו"ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה .. עשה לנו אלקינו .. כי הניח הקב"ה את העליונים ואת התחתונים, ולא בחר בכולם, כי אם בישראל עמו, והוציאם ממצרים כו'¹⁸ – ששם היו בשפל המצב, ועכ"פ במעמד ומצב של "איש הדיוט", ללא מעלות מיוחדות, שהרי אז הי' ענין הגירות ש"כקטן שנולד דמי"¹⁹ – "וירד לשם .. כדי לקרבם אליו

(11) ברכות ה, ב. וש"נ.
 (12) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.
 (13) חסר קצת (המו"ק).
 (14) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.
 (15) שבת קה, א (לגירסת הע"י).
 (16) איוב יא, ט.
 (17) ראה תו"א יתרו בהוספות קט, סע"ד ואילך.
 (18) תניא פמ"ו.
 (19) יבמות כב, א. וש"נ.

הלימוד שלמד עד עתה, הנה בכוא זמן מ"ת השתא, ובפרט שהיא שנה השביעית, צריך להתעלות לדרגא נעלית יותר בלימוד התורה, ובשום אופן אינו יכול לצאת י"ח באופן הלימוד שלמד עד עתה.

וע"ד שעשיר שהביא מנחת עני, לא יצא¹²⁵, והיינו, שאע"פ שהעני יוצא י"ח ע"י קרבן של דלי דלות, ועד שאמרו רז"ל¹²⁶ "נאמר בשור הגס אשה ריח ניחוח¹²⁷, ובעוף הדק אשה ריח ניחוח¹²⁸, ובמנחה אשה ריח ניחוח¹²⁹, לומר לך, אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוין את לבו לשמים", מ"מ, לאחר שהעשיר, שוב אינו יוצא י"ח בקרבן של דלות, ואינו יכול להסתפק אפילו בהקרבת שור שאינו שמן, אלא צריך להביא מן המובחר דוקא, כמ"ש¹³⁰ "כל חלב לה"; ועד"ז – וביתר שאת – בנוגע ל"אין עני אלא בדעת ואין עשיר אלא בדעת"¹³¹, בנוגע לקביעות עתים לתורה.

כ. וזוהי ההוראה המיוחדת מזמן מ"ת בשנה זו, שנה השביעית, "שבת לה" – שמלבד ההוספה בלימוד התורה שצ"ל בזמן מ"ת בכל שנה, צ"ל הוספה יתירה מצד היותה השנה השביעית, שכל ענינה ותכליתה היא להוסיף בלימוד התורה.

ולהעיר, שע"ז יתוסף גם בשמירת שביעית כהלכתה – כפי שהפליגו חז"ל¹³² במעלת שומרי שביעית כהלכתה – כיון שע"י לימוד התורה בענין מצות שביעית מבינים יותר יוקר מעלת המצוה, וע"ז ניתוסף גם בענין המעשה.

וכאשר יהודי מחליט להוסיף בלימוד התורה, מסיר הקב"ה ממנו את כל הדאגות כו' (כאמור לעיל (סי"ד)),

וכמ"ש¹³³ "אם בחוקתי תלכו", "שתהיו עמלים בתורה", אזי "ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו"¹³⁴, כמארז"ל¹³⁵ שאפילו אילני סרק יטענו פירות.

וענין זה נעשה הכנה לקיום היעוד¹³⁶ "ואולך אתכם קוממיות", ע"י משיח צדקנו, שיבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו".

* * *

(125) נגעים פי"ד מי"ב.
 (126) מנחות בסופה.
 (127) ויקרא א, ט.
 (128) שם, יז.
 (129) שם, כ.
 (130) ויקרא ג, טז. וראה רמב"ם הל' איסורי מזבח בתחלתו ובסופו.
 (131) ראה נדרים מא, רע"א. כתובות סח, סע"א. זח"ג רעג, ריש ע"ב.
 (132) ראה ויק"ר ותנחומא ר"פ ויקרא.
 (133) ר"פ בחוקתי ובתו"כ ופרש"י.
 (134) שם, ד.
 (135) כתובות בסופה. הובא בפרש"י עה"פ.
 (136) שם, יג.

בגמרא¹¹⁵ ש"נטע ר' ינאי ארבע מאה כרמי" (פרדיסא¹¹⁶), ומבואר בראשונים¹¹⁷ שבזה קיים מצות ישוב ארץ ישראל, מ"מ, אין זה מגיע למעלת לימוד התורה — כדי שבשנה זו יוכלו בני"ה להוסיף בלימוד התורה הרבה יותר מאשר בשנים שבהם צריכים לעסוק בעבודת האדמה¹¹⁸.

יט. ומזה מובן שיש הוראה מיוחדת ב"זמן מתן תורתנו" בשנה השביעית:

נוסף על התחדשות הענין דמ"ת ב"זמן מתן תורתנו" שבכל שנה — שהרי אע"פ שבכל יום ויום ישנו הענין דנתינת התורה, כמודגש בנוסח ברכת התורה: "נותן התורה", לשון הוה¹¹⁹, הרי זה ביתר שאת וביתר עוז ב"זמן מתן תורתנו", כמו הענין ד"זכר ליציאת מצרים", שהוא בהדגשה תירה בחג הפסח יותר מאשר בכל ימות השנה — שמצד זה צ"ל הוספה בלימוד התורה במשך השנה, ניתוסף בזה הדגשה מיוחדת מצד כללות השנה שהיא "שבת לה", שבה יכולים וצריכים להוסיף יותר בלימוד התורה.

ובפשטות — שנוסף לכך שבודאי יש לכל אחד קביעות עתים לתורה (שהרי "לא ברשיעי עסקינן"¹²⁰ ח"ו), ישנם זמנים מיוחדים שבהם אי אפשר להסתפק בכך, אלא צריך להוסיף בלימוד התורה ביתר שאת וביתר עוז. והכוונה בזה — לא רק להוספה בכמות אלא גם להוספה באיכות, שהרי יש כמה דרגות בלימוד התורה בעילוי אחר עילוי,

— כדמוכח מזה שר' זירא התענה מאה (או ארבעים) תעניות לשכוח תלמוד בבלי¹²¹ נוכחבואר במק"א¹²² שאין להקשות על זה ממה שאמרו רז"ל¹²³ "כל השוכח דבר אחד ממשנתו כו", ועאכו"כ השוכח כל תלמודן כדי שיוכל להתעלות לדרגת הלימוד דתלמוד ירושלמי¹²⁴ —

ולכן, גם מי שהוא בדרגת צדיק גמור, וכבר הוסיף בלימוד התורה בזמן מ"ת אשתקד, וא"כ יכול לחשוב מה יוכל להוסיף עוד מכאן ולהבא — הנה על זה אומרים לו, שהתורה "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים"¹⁶, ולכן, אף שלפי ערך מעמדו ומצבו בשנה שעברה יצא י"ח באופן

(115) ב"ב יד, א.
 (116) מו"ק יב, ב.
 (117) ראה רשב"א ריטב"א ור"ן ב"ב שם.
 (118) רשב"ד (הובא בשטמ"ק שם). הובא באג"ק
 חכ"ג ע' כז.
 (119) ראה ספורנו בהר שם.
 (120) ראה של"ה כה, א. לקו"ת תוריע כג,
 א. ובכ"מ.
 (121) ב"מ פה, א (ובג"י הרש"ל — נעתק
 עה"ג שם).
 (122) ראה תו"מ חנ"ד ע' 183 ואילך.
 וש"נ.
 (123) אבות פ"ג מ"ח.
 (124) ראה גם תו"מ חס"ו ע' 314. וש"נ.

בקירוב ויחוד אמיתי .. ואתדבקות רוחא ברוחא היא השגת התורה וידיעת רצונו וחכמתו דכולא חד ממש¹⁸, שזהו כללות הענין דמ"ת, שהי' באופן ד"וירד הוי' על הר סיני"²⁰, שעליונים ירדו לתחתונים ותחתונים יעלו לעליונים²¹, שדוגמתו במשל הו"ע הכניסה להיכל המלך, חדר לפנים מחדר, מקום שאין כל עבד ושר נכנס לשם!

ד. וההוראה מזה:

כאשר יהודי מקבל את התורה ב"זמן מתן תורתנו", הנה לכל לראש רוצה לראות ולבחון את תוכנה ולהתחיל ללמדה — כפי שנגשים לכל ענין שכלי, כולל גם התורה, ש"היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"²². ועל זה אומרים לו, שיש בתורה ענין מיוחד שאין בכל שאר החכמות — "מתן תורתנו", שניתנה מהקב"ה, כך, שאין זה לפי ההגבלות שלו, אלא למעלה ממדידה והגבלה.

וכיון שכן, הנה מיד כשמתחיל באות א' ד"אנכי" — אות א' בלבד, שאין בה ענין של הבנה והשגה — יש לו כבר את כל התורה כולה! והרי זה כמו שנותנים לאדם אוצר יקר, הון עתק, שגם אם עדיין לא קיבל את המפתחות, הרי הוא כבר שמח שמחה גדולה על כך שהאוצר הוא בבעלותו!

וכך נגשים מתוך שמחה וטוב לבב ללימוד כל ענין בתורה באופן של הבנה והשגה כו', כיון שיודעים שהקב"ה נותן את הכחות הדרושים לכך (שהרי "אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו"²³), ו"הבא ליטהר מסייעין אותו"²⁴, והלימוד הוא באופן שמהבנה וההשגה במוח שבראש נמשך גם בהרגש הלב, ולבא פליג לכל שייפיץ²⁵, לכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ועד למעשה בפועל.

וכיון שהתורה ענינה אור, כמ"ש²⁶ "כי נר מצוה ותורה אור", הרי אפילו "מעט²⁷ אור דוחה הרבה חושך"¹³, וכך מאירים את כל העולם, ועד ששורפים²⁸ את שיירי הגלות²⁹.

* * *

(20) יתרו יט, כ.
 (21) שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא טו.
 ועוד.
 (22) ואתחנן ד, ו.
 (23) ע"ז ג, סע"א.
 (24) שבת קד, א. וש"נ.
 (25) ראה זהר ח"ב קנג, א. ח"ג קסא, ריש
 ע"ב. רכא, ב. רלב, א.
 (26) משלי ו, כג.
 (27) ראה תניא פי"ב. חובת הלבבות שער
 יחוד המעשה פ"ה.
 (28) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו ע'
 שעב (נעתק ב"היום יום" בתחלתו).
 (29) חסר הסיים (המור"ק).

ה. כתיב³⁰ "זכרו תורת משה עבדי", ואמרו רז"ל³¹ "לפי שמסר נפשו עלי' נקראת על שמו".

ולכאורה אינו מובן: כיון שהקב"ה "נתן לנו את תורתו"³² — למה לקרותה בשם "תורת משה", ולא כפי שנקראת³³ "תורת ה'!"?

וכן צריך להבין במאמר המשנה בהתחלת מסכת אבות (שלומדים בתור הכנה למ"ת): "משה קיבל תורה מסיני" — דלכאורה, כשרוצים להדגיש מעלת ויוקר התורה, מתאים יותר לומר שהקב"ה נתן תורה לבני"!

ו. והענין בזה:

כאשר הקב"ה רוצה ליתן תורה לאדם פשוט שזה עתה יצא ממצרים — הנה מצד הקב"ה אין מדידה והגבלה כלל כו', כך, שיכול ליתן ברגע אחד את כל התורה כפי ש"ארוכה מארץ מדה וגו'"¹⁶; אבל מצד האדם שמקבל את התורה, הנה כיון שהתורה היא בלי גבול, עליו להתבטל ממציאיות של אדם ("ווערן אויס מענטש") ולהפוך למלאך (ולמעלה מזה כו'), שדוקא אז יוכל לקבל את התורה כפי שהיא אצל הקב"ה, או שישאר במציאות של אדם, "תחתונים", אבל באופן שיעלה "לעליונים" — אם בציוור של נשמה בלי גוף, "פרחה נשמתן"³⁴, או בציוור של נשמה בגוף אבל באופן שאין לו שייכות למציאות העולם, כמו אליהו הנביא שעלה בסערה השמימה³⁵.

ועל זה אומרת המשנה "משה קיבל תורה מסיני":

בודאי ברור הדבר שהקב"ה נתן את התורה; המשנה רוצה ללמד ענין נוסף בנוגע לקבלת התורה — שמשה קיבל תורה מסיני, היינו, לא ברקיע, אלא בארץ למטה מעשרה טפחים, בהיותו במעמד ומצב של נשמה בגוף שזקוק לאכילה ושתי' כו',

— ורק בארבעים יום שלאח"ז הי' במעמד ומצב ש"לחם לא אכל ומים לא שתה"³⁶, משא"כ לפני"ז הי' במעמד ומצב שזקוק לאכילה ושתי' (אף שבודאי לא הי' במעמד הר סיני ענין של אכילה ושתי' בפועל ח"ו, מצד גודל הביטול שהי' אז בכללות העולם, עד כדי כך ש"שור לא געה וכו'"³⁷) — כיון שהכוונה והתכלית של נתינת התורה היא — לפעול בעולם

דוקא.

(34) שבת פח, ב. שמו"ר פכ"ט, ד.

(35) מלכים"ב, א.

(36) תשא לד, כח.

(37) שמו"ר שם, ט.

(30) מלאכי ג, כב.

(31) ראה שבת פט, א. מכילתא בשלח טו,

א. שמו"ר פ"ל, ד. וש"נ.

(32) נוסח ברכת התורה.

(33) תהלים א, ב.

בגדיהם¹⁰⁸, היו יכולים לעסוק בתורה באין מפריע. ודוגמתו בכל אחד מישראל, שכיון ש"אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו"²³, הנה בשעה שמקבל על עצמו לקיים ציווי הקב"ה ללמוד תורה, נותן לו הקב"ה את כל צרכיו כדי שיוכל לעסוק בתורה באין מפריע. וכדברי רשב"י — שהיתה תורתו אומנתו — "בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים כו'"¹⁰⁹.

וזהו הרמז שבנתינת התורה בשבת — שכאשר יהודי מתחיל לחשוב איך יוכל ללמוד תורה בשלימות, בה בשעה שיש לו בלבולים מעניני הפרנסה וכו', הנה על זה אומרים לו, שעליו להיות במעמד ומצב של שבת, שאז "יהא בעיניו כאילו כל מלאכתך עשוי" (כפי שמביא רבינו הזקן בשו"ע¹¹⁰ בתור פסק הלכה, כך, שכל אחד מישראל יכול לקיים זאת).

ומטעם זה צוה הקב"ה למשה להקהיל קהלות בשבת ללמוד תורה¹¹¹ — דכיון שיום השבת אסור בעשיית מלאכה, אזי פנויים לעסוק בלימוד התורה הרבה יותר משאר ימי השבוע שבהם צריך לעסוק במלאכה.

יח. וזהו גם ענינה המיוחד של השנה השביעית, "שבת לה":

ובהקדים החילוק שבין שבת לשנה השביעית — שבשנה השביעית אסורה רק עבודת האדמה, שהיא מלאכה קשה ביותר,

— וזהו גם הדיוק בדברי הגמרא¹⁰⁹ "אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה וכו', תורה מה תהא עלי", שנזכרו ענינים הקשורים עם עבודת האדמה דוקא, שלהיותה מלאכה קשה ביותר, ה"ה בסתירה ללימוד התורה (אע"פ שאפילו עבודה קלה יכולה לבלבל ללימוד התורה כדבעי, כדברי אביי "אי אמרה לי אם קריב כותחא, לא תנאי"¹¹²) —

ואילו בשבת נאמר¹¹³ "לא תעשה כל מלאכה", אפילו מכה בפטיש, והוצאה ש"מלאכה גרועה היא"¹¹⁴.

וכיון שעיקר ההתעסקות והטירדא של בני" בארץ ישראל היתה בעבודת האדמה, הנה בבוא השנה השביעית שבה נאסרה עבודת האדמה — הי' לבני" ריבוי זמן פנוי לעסוק בלימוד התורה.

וזהו תכלית הציווי "ושבתה הארץ שבת לה" — דאע"פ שעבודת האדמה בארץ ישראל יש בה משום מצות ישוב ארץ ישראל, כפי שמצינו

(108) פרש"י עקב ח, ד.

(109) ברכות לה, ב.

(110) אור"ח סש"ו סכ"א. וש"נ.

(111) יל"ש ר"פ ויקהל (רמז תח).

(112) עירובין סה, א (ובפרש"י).

(113) יתרו כ, יו"ד.

(114) תוס' ריש שבת.

ועוד זאת, שענין השבת מודגש גם אצל משה דוד והבעש"ט ששלשתם שייכים למ"ת⁹³ — משה, שקיבל תורה מסיני, וכן דוד המלך⁹⁴ והבעש"ט⁹⁵, שיום ההילולא שלהם בחג השבועות, כי: משה — ענינו חכמה, ולכן "נקרא תלמיד חכם בשם משה כדאיתא בגמרא⁹⁵ משה שפיר קאמרת"⁹⁶, והרי ת"ח איקרי שבת⁹⁷. דוד המלך — כדאיתא בגמרא⁹⁸ שהסתלקותו (בעצרת) היתה בשבת (ובמק"א איתא שהסתלקות משה ודוד היתה במנחת שבת⁹⁹). וכן הבעש"ט — שנקרא ישראל, וידוע¹⁰⁰ שבחי ישראל שייכת ליום השבת (ועז"ני¹⁰¹ "לא ראה עמל בישראל"), שלכן אומרים במוצאי שבת "אל תירא עבדי יעקב", מצד הירידה לעבודת ימי החול שבבחי יעקב.

ובענין זה יש הוספה מיוחדת בשנה זו — שהיא שנה השביעית, "שבת לה"¹⁰², "כשם שנאמר בשבת בראשית"¹⁰³, השביעי בימים.

[ואע"פ שהענין ד"שבת לה" נאמר בנוגע לציווי "ושבתה הארץ"¹⁰² שהוא בארץ ישראל דוקא¹⁰⁴ — הרי מזה ששמיטת כספים בשביעית נהגת בזמן הזה (מדברי סופרים) בארץ ובחוץ לארץ (שלכן צריך לכתוב פרוזבול בסיום שנה הששית, ועכ"פ בשביעית)¹⁰⁵, מובן, שענין השמיטה, "שבת לה", נמשך ופועל גם בחו"ל].

וכיון שהשנה כולה היא "שבת לה", הרי מובן, שכל עניני השבת — הן ימי השבתות, והן מ"ת שקשור עם ענין השבת — הם באופן שמודגשת בהם יותר השפעת קדושת השבת.

יז. והענין בזה:

אמרו רז"ל¹⁰⁶ "לא ניתנה התורה לידרש אלא לאוכלי המן", שכיון שלא היו להם בלבולים מעניני העולם, שהרי ה' להם "לחם מן השמים"¹⁰⁷, מים מבארה של מרים, וענני הכבוד שהיו מכבסים ומגהצים את

93) ראה גם שיחת יום ב' דחה"ש דאשתקד וש"נ.
בתחלתה (תו"מ חס"ח ע' 324 ואילך). וש"נ.
94) ירושלמי (ביצה פ"ב ה"ד. חגיגה פ"ב
ה"ג). הובא בתורה"ה עצרת — חגיגה יז, א.
רות רבה פ"ג, ב.
95) שבת קא, ב. וש"נ.
96) תו"א יתרו סח, ג.
97) זח"ג כט, א. ועוד. וראה ברכות מז,
סע"ב. שבת קיט, א.
98) שבת ל, סע"א. רות רבה שם. וראה
הנסמן בלקו"ש ח"ח ע' 21 הערה 7.
99) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח סרצ"ב ס"ה.
100) ראה לקו"ת בלק עב, א ואילך.
101) בלק כג, כא.
102) בהר כה, ב.
103) תו"כ ופרש"י עה"פ.
104) קידושין לו, ב. רמב"ם הל' שמיטה
ויובל פ"ד הכ"ה. טו"ד רסל"א. חינוך
מצוה פד.
105) ראה שו"ע אדה"ז חו"מ הל' הלואה
סל"ד ואילך. וש"נ.
106) מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד.
107) בשלח טז, ד.

ז. אבל השאלה היא: איך מתחברים שני ענינים אלו — התורה, ש"ארוכה מארץ מדה גו", לא רק בכמות, אלא גם באיכות, באין ערוך לגמרי לכל הדברים הגשמיים שבעולם, עם אדם שצריך להשאר נשמה בגוף (שלכן, גם כש"פרחה נשמתן", הנה תיכף ומיד החזירה להם הקב"ה בטל תחי"י³⁸) ולקבל את התורה?!

והמענה על זה: "זכרו תורת משה עבדי" — שיש כאן מציאות של עבד, בעל רמ"ח אברים ושס"ה גידים, שהרי "אי אפשר לנפש האלקית לבטא (דברי תורה) בשפתים ופה ולשון ושיניים הגשמיים (ה' מוצאות הפה) כי אם ע"י נפש החיונית הבהמית המלוכשת באברי הגוף ממש"³⁹; אבל זהו באופן שמתבטל מציאותו, שאינו מציאות לעצמו כלל, גם לא מציאות של עבד ("אויס עבד"), אלא כל מציאותו היא מציאות האדון, שלכן, "מה שקנה עבד קנה רבו"⁴⁰, ולא באופן שתחילה קונה העבד, ואח"כ קונה רבו, אלא באופן שמלכתחילה קנה רבו⁴¹.

וזוהי פתיחת הדרך לקבלת התורה אצל כל אחד מישראל, עי"ז שכל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משה רבינו (כמבואר בתניא⁴²), כך שיש אצלו גם הענין ד"משה עבדי".

וזוהו גם מה שהתורה נקראת "תורת משה" — כיון שענינו של משה הוא ממוצע המחבר⁴³, כידוע שיש ב' אופנים בממוצע: יש ממוצע המפסיק, שעל ידו נשתנה הדבר מכמו שהי' לפני"ז, ועי"ז יוכל לירד לדרגת תחתונה יותר, אך יש גם ממוצע המחבר, שמאפשר להתחבר עם הדבר היותר נעלה כמו שהוא, ללא שינוי כלל ח"ו.

ח. וההוראה מזה:

יש לזכור שהענין דמ"ת לא הי' באופן שהגביהו את בני' למעלה מעשרה טפחים, אלא אדרבה: "וירד ה' על הר סיני"²⁰; ובאופן שגם אם "פרחה נשמתן", החזירה להם הקב"ה בטל תחי'.

ולכן, כשיהודי מקבל את התורה בזמן מ"ת, ויודע שכיון שהתורה "ארוכה מארץ מדה וגו", צריך להתמסר ללימוד התורה מתוך שקידה והתמדה עצומה, באופן ש"באהבתה תשגה תמיד"⁴⁴ — הנה ביחד עם

38) ראה שבת שם. תניא ספל"ו.
39) תניא רפל"ז.
40) פסחים פח, ב. קידושין כג, ב.
41) ראה ח"י הרשב"א קידושין שם.
42) רפמ"ב.
43) ראה סה"ש תורת שלום ע' 158.
44) משלי ה, יט. וראה עירובין נד, ב.
רמב"ם הל' תשובה פ"י ה"ג ואילך. הל' איסור"ב בסופן.

זה צריך גם לשמור על בריאות הגוף, ע"י שמירת זמני האכילה והשינה כו', שהרי "אי אפשר שיבין וישתכל בחכמות והוא רעב וחולה וכו'"⁴⁵.

— "לחם לא אכל ומים לא שתה", אינו סדר עבודה. זהו סדר הנהגה רק בשעה שמשנה הי' בשמים, אבל לאח"כ הוצרך להיות גם אצלו ענין של אכילה ושתי', אע"פ שזהו מהענינים שבהם דומים להיפך מאדם⁴⁶.

אלא שצריך להזהר מעניני מותרות כו', וכדברי המשנה⁴⁷: "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה כו' ובתורה אתה עמל", וכמו"כ ישנו הענין ש"מאחר סעודתו .. כדאיתא בגמרא⁴⁸ שעה רביעית מאכל כל אדם, שעה ששית מאכל ת"ח, והיו מרעיבים עצמם שתי שעות .. אף שגם אחר הסעודה היו לומדים כל היום"⁴⁹; אבל כל זה צ"ל באופן שיבטיח שיהי' הגוף בריא ושלם.

וזהו הדרך לקבלת התורה בכל שנה ובכל יום — ללמוד תורה מתוך מסירה ונתינה, ובאופן שמתאחד עם התורה ב"יחוד נפלא"⁵⁰,

ונעשית אצלו שנת אורה ("א ליכטיקע יאָר"), ע"י "תורה אור"²⁶ שמאירה את דרכו בחיים, הן בעניני "נר מצוה"²⁶, והן בעניני הרשות שנעשים "לשם שמים"⁵¹, וממשיכה ברכות ה' בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות, כך, שכל מי שמסתכל עליו רואה ש"אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא"⁴⁷, אושר אמיתי בגשמיות וברוחניות, בטוב הנראה והנגלה, במשך כך השנה כולה.

* * *

ט. נהוג לאחרונה שביו"ט הולכים לבתי-כנסת לשמח ולהתאחד עם יהודים נוספים, והיינו, לפי שביו"ט מודגש הענין ש"כל איש ישראל .. כאיש אחד חברים"⁵² (כפי שנוגע גם להלכה בפועל⁵³), אלא שיכול להיות שיש הפסק ביניהם מצד ריחוק המקום (אף שאינו אלא ריחוק מקום גשמי, ולא ריחוק אחר ח"ו), ולכן, כאשר מבטלים הפסק זה עי"ז שעוברים ובאים ממקום למקום, אזי נעשה בגלוי הענין ד"כאיש אחד חברים".

וענין זה הוא באופן ד"הוי רץ למצוה"⁵⁴, ובפרט בנוגע למצוה שתלוי בהליכה ברגל, והיינו, שההליכה היא באופן שזהו רצונו וחפצו

או לא, או אם היא עומדת לנסוע למקום זה או למקום אחר, כיון שבטלה לגמרי לרצונו של הרוכב.

יד. ויה"ר שתהי' כללות העבודה בנוגע לכל הענינים באופן של מרכבה,

ואז ישנו גם הקצה השני שבענין המרכבה — שאין לה דאגות כלל, כיון שה"רוכב" דואג לכל הענינים, שהגלגלים יסתובבו וכו',

ודוגמתו אצל בני"י — שהקב"ה נותן להם כל צרכיהם "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁸⁵, מתוך אהבה — "ודגלו עלי אהבה"⁷⁷, "מגדיל עלי אהבה"⁷⁶, בכל ה' הלשונות שבתניא⁸⁶: "באהבה .. בחשיקה וחפיצה ותשוקה ונפש שוקקה".

ומזה באים אח"כ לאופן נעלה יותר מאשר ענין המרכבה — "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁸⁷, ועד שממשיכים זאת גם למטה בעולם — לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁸⁸.

* * *

טו. דובר כמ"פ בנוגע לכמה ענינים בעולם שיש ביניהם צד השוה, שיש בהם גם ענינים פרטיים שחלוקים זמ"ז, וע"פ תורת הבעש"ט⁷⁴, יש גם בהם הוראה בעבודת האדם לקונו, שזוהי תכלית בריאת האדם.

ואם הדברים אמורים בנוגע לכל עניני העולם, עאכ"כ שכן הוא בנוגע לענין עיקרי כמו מ"ת, שבו תלוי קיום העולם ומלואו — שנוסף על כללות הענין של מ"ת שישנו בחג השבועות בכל שנה, ישנם ענינים נוספים בשנים מיוחדות, שעל ידם ניתוסף גם בענינים שישנם בכל שנה, כמובן ממארז"ל⁸⁹ "אטו שבת למוספין אהנאי לתמידין לא אהנאי" (בתמי'), ועד"ז בנוגע ליוהכ"פ⁹⁰.

טז. בנוגע למ"ת — הנה אע"פ שיש חילוקי דעות בקביעותו בימי החודש, "בששי בחודש" או "בשביעי בו", הרי בנוגע לקביעותו בימי השבוע איתא בגמרא⁹¹ "דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל" (אע"פ שיש דעות שמ"ת הי' בערב שבת⁹²).

(85) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז. ובכ"מ.
 (86) פ"ג. וראה גם פמ"ו, וב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" לשם (ע' שג).
 (87) ראה זח"ג עג, א.
 (88) ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז.
 (89) חנ"ו ס"ע 9 ואילך. וש"נ.
 (90) ראה יומא לב, סע"ב. וראה גם תו"מ.
 (91) שבת פו, ב.
 (92) ראה הנסמן בלקו"ש חל"ג ע' 27.

(50) שם פ"ה.

(51) אבות פ"ב מ"ב.

(52) ס' שופטים כ, יא.

(53) ראה חגיגה כו, א.

(54) אבות פ"ד מ"ב.

(45) רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

(46) ראה חגיגה טז, א.

(47) אבות פ"ו מ"ד.

(48) שבת יו"ד, א. וש"נ.

(49) תניא ספכ"ז.

לדבר מצוה וכו' 80; אבל ענין המרכבה כשלעצמה היא מטרתו של כל אחד מישראל — להיות במעמד ומצב ש'ה' נצב עליו" (שזהו"ע המרכבה⁸¹), כלשון הכתוב בחומש⁸² בנוגע ליעקב אבינו, אבל זהו ענין ששייך לכל אחד מישראל בעבודתו בכל יום.

ומזה מובן שלכל אחד מישראל שייכים גם פרטי הענינים שבמרכבת יחזקאל — שנאמרים בהפטרות חג השבועות ששייכת לכל אלו ששומעים אותה, ובפרט שענין זה נקבע גם ב"תיקון ליל שבועות" שאומר כל אחד מישראל, ואינו יוצא י"ח באמירת הזולת.

יג. והנה, בין פרטי הענינים שנאמרו בנוגע למרכבת יחזקאל (שכמה מהם נתבארו בקבלה וחסידות, וגם בספרי חקירה כמו מורה נבוכים) — ישנו ענין שחוזר ונשנה כמ"פ בנוגע לאופן ההליכה (ברגליים) של חיות המרכבה:

"לא יסבו בלכתן איש אל עבר פניו ילכו" (אם רוצות ללכת לאיזה רוח שירצו, אין צריכות להסב פניהם, שהרי יש להם פנים לכל צד, לפיכך איש אל עבר פניו ילכו, לצד פניו של אותה רוח שהם רוצים ללכת ילכו); "ואיש אל עבר פניו ילכו אל אשר יהי שמה הרוח (הרצון) ללכת ילכו לא יסבו בלכתן"; "בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן"; "על אשר יהי שם הרוח (הרצון של הקב"ה) ללכת ילכו שמה הרוח ללכת .. כי רוח החי באופנים" (אין צריך לומר להם לצד זה לכו, שרוחו של הקב"ה בחיות)⁸³. ובאופן כזה צריכה להיות גם הליכתו של כל אחד מישראל — שאינו צריך להסב פניו תחילה לצד זה או לצד אחר כו', אלא כשמרגיש את הרוח אלקים חיים — רצונו של הקב"ה, וכמו בנדוד, שהקב"ה רוצה שילך לשמח יהודים — אזי תיכף ומיד הולך למלא שליחותו.

ומזה מובן שענין ההליכה שייך גם לחג השבועות, ובפרט אחד עוד יותר מהשייכות לחג הפסח וחג הסוכות — כי: בפסח נאמר אמנם "מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם וגו'", להורות על ענין החפזון, אבל לעתיד לבוא נאמר⁸⁴ "כי לא בחפזון תצאו"; ובסוכות קשור ענין ההליכה והריקוד ברגליים עם שמחת בית השואבה דוקא (ועד"ז בנוגע לענין ההקפות שתלוי בריקוד עם ס"ת דוקא); ואילו בשבועות שבו מודגש ענין ההליכה שמצינו במרכבה, הרי זה שייך לכללות העבודה ללא נפק"מ באיזה ענין, כמו ה"מרכבה" שאינה מבררת תחילה אם היא מוכנה לנסוע

(83) יחזקאל א, ט"ב (ובפרש"י).

(84) ישע"י נב, יב.

(80) תניא פכ"ג.

(81) ראה ב"ר שם.

(82) יוצא כח, יג.

מצד עצמו (ולא באופן שצריכים להבטיח לו דבר-מה, "מדלי" וכיו"ב), שלכן עושה זאת בזריזות וחפזון, שזהו ענין הריצה.

י. ולהעיר:

ענין ההליכה ברגל מצינו בהדגשה בנוגע לחג הפסח — כמ"ש "מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם וגו'"⁵⁵, "והדריך בנעלים"⁵⁶.

ועד"ז בנוגע לחג הסוכות, "זמן שמחתנו", שאז ישנו הענין דשמחת בית השואבה שבה מודגש ענין הריקוד ברגליים — "חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין כו'"⁵⁷, והיינו, שהשמחה היא באופן שחודרת את כל מציאותו עד שניכרת גם בריקוד ברגליים, שאז יודעים ששמח באמת.

אבל בנוגע לחג השבועות לא מצינו לכאורה ענין מיוחד שקשור עם (הליכה ב) רגליים. — מצינו במ"ת הדגשה מיוחדת בנוגע לענין של ראי' ושמיעה, כמ"ש⁵⁸ "וכל העם רואים וגו'", "רואין את הנשמע ושומעין את הנראה"⁵⁹; אבל שאר חלקי הגוף עמדו בתנועה של ביטול כו'.

מצינו אמנם את הענין ד"משכני אחרין נרוצה וגו'"⁶⁰, כפי שמבאר רבינו הזקן⁶¹ ש"משכני" קאי על יצי"מ, "אחרין נרוצה" קאי על ספירת העומר, ו"הביאני המלך חדריו"⁶² קאי על מ"ת, אבל ענין זה הוא רק בנוגע להכנה למ"ת, ולא בנוגע למ"ת עצמו בששה בסיון, לאחרי ש"ביום הזה (ר"ח סיון) באו מדבר סיני .. נגד ההר"⁶², שמאז נשארו באותו מקום.

ובכל אופן, כבר נקבע המנהג ללכת לשמח יהודים בכל הימים טובים, ומנהג זה מביא לידי הוספה בתומ"צ, באהבת ה' ואהבת ישראל, כך שזהו בודאי (ללא ספק) מנהג טוב, שהוא בכלל "מנהג ישראל תורה היא"⁶³, שניתוסף דוקא מצד המעמד ומצב ד"אכשור דרא" (בתמי)⁶⁴, אע"פ שבדורות שלפנ"ז לא היו זקוקים לכך.

יא. ויש להוסיף בנוגע לענין השמחה שבדבר:

ובהקדים — שמצינו שדוקא ניסוך המים בחג הסוכות הי' בשמחה

(55) בא יב, יא.

(56) ישע"י יא, טו.

(57) סוכה נא, סע"א.

(58) יתרו כ, טו.

(59) מכילתא עה"פ.

(60) שה"ש א, ד.

(61) שיחת ליל א' דחה"ש תש"ג ס"ב

(סה"ש תש"ג סע"ע 118). וראה גם שיחת יום

ב' דחה"ש תשכ"ה ס"י ואילך (תומ"מ חמ"ג ע')

371 ואילך). וש"נ.

(62) יתרו יט, א"ב (ובפרש"י).

(63) ראה תורה נפסל — מנחות כ, ב.

מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.

מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז

או"ח סוסק"פ. סת"ל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד.

סתצ"ד סט"ז. ועוד.

(64) יבמות לט, ב (ובפרש"י). וש"נ.

גדולה, כמארז"ל⁵⁷ "מי לא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו", עוד יותר מאשר ניסוך היין (אע"פ שלכאורה דוקא יין קשור עם ענין השמחה, שהרי "אין אומרים שירה אלא על היין"⁵⁸). וע"פ המבואר בחסידות⁶⁶ שדוקא מצד גודל העילוי שבניסוך המים לא ניתן להכתב בתושב"כ כמו ניסוך היין — מבואר גם שיש עילוי גדול יותר בענין ההקפות שבשמע"צ, שלא נכתבו אפילו בתורה שבע"פ, ואינו אלא מנהג. ובהתאם לכך, אינני רואה עוול... אם המנהג דהליכה לבתי-כנסיות ביו"ט יהי' בשמחה גדולה יותר אפילו מהשמחה שבהקפות, שהרי המנהג דהקפות נזכר לכל-הפחות בשו"ע⁶⁷, ואילו המנהג דהליכה לבתי-כנסיות ביו"ט הוא נעלה כ"כ, שלא נזכר אפילו בשו"ע!

ובודאי תנוצל שמחה זו לשמחה של מצוה, החל מזמן מ"ת, וממנו יומשך על כל השנה כולה — לשמח את עצמו ויהודים מסביבו בעניני תומ"צ, ובאופן שבכל ענין שבו צ"ל ענין של ריצה ברגליים, ירוצו הרגליים — ועאכו"כ בעל הרגליים — מתוך שמחה וטוב לבב.

ושמחה זו תפרוץ את כל הגדרים של מדידה והגבלה¹², ותמשך ברכת ה' בכל המצטרך על כל השנה כולה, שתהי' שנה של שמחה בכל הענינים, החל מלימוד התורה ובאופן שמביא לידי מעשה, ועד לענין ד"בכל דרכיך דעהו"⁶⁸, למטה מעשרה טפחים.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שכל אלו שהשתתפו בתהלוכה יאמרו לחיים בשמחה,

ואלו שמאיזו סיבה לא השתתפו, יקבלו על עצמם שבשנה הבאה ישתתפו בזה ביתר שאת וביתר עוז, ובאופן דכפלים (כמובא באגה"ת⁶⁹) בנוגע להליכה למקום רחוק... ואז יצטרפו גם הם לאמירת לחיים, וימשיכו חיים וברכה על כל השנה כולה].

* * *

יב. בהמשך להמדובר לעיל (ס"י) שבחג השבועות לא מצינו עבודה הקשורה עם הליכה ברגליים (כמו בחג הפסח וחג הסוכות) — יש להעיר אודות ענין שנתבאר בתושבע"פ באריכות, אלא כיון ש"ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא"⁷⁰, ישנו גם בתושב"כ ברמז מן הרמז:

(65) ברכות לה, א. וש"נ.
 (66) לקו"ת דרושי סוכות פ, ב ואילך.
 (67) אור"ח סתרס"ט (ברמ"א).
 (68) משלי ג, ו.
 (69) ספ"ט.
 (70) ראה תענית ט, א ובפרש"י. תוס' ישנים יומא לח, ב. זח"ג רכא, א. זו"ח קה, א.

במ"ת כתיב²⁰ "וירד ה' על הר סיני", ומבואר במדרשי חז"ל⁷¹ שהקב"ה ירד עם כל הפמליא דילי' — המרכבה העליונה כו', וזהו א' הטעמים שביום א' דחג השבועות מפטירין במרכבת יחזקאל⁷²: "נפתחו השמים וגו'"⁷³.

וע"פ תורת הבעש"ט⁷⁴ (שחג השבועות הוא יום ההילולא שלו⁷⁵) שבכל דבר יש הוראה בעבודת ה', מובן, שיש גם הוראה מפרטי הענינים שנאמרו בנוגע למרכבה.

וכמובן גם מהמסופר במדרש⁷⁶: "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים.. והיו כולם עשויים דגלים דגלים.. כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים.. לכך נאמר הביאני אל בית היין⁷⁷, זה סיני, שנתנה בו התורה שנמשלה ביין.. ודגלו עלי אהבה⁷⁷.. אמר להם הקב"ה מה נתאיתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם.. מיד הודיע הקב"ה.. ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו, והיינו, שכיון שהראו להם את המלאכים שהם עשויים דגלים דגלים, הרי זה סימן שזהו דבר ששייך אליהם, ולכן התחילו מתאווים לדגלים.

וכן הוא בנוגע לכללות ענין המרכבה:

אע"פ שלכאורה שייך ענין המרכבה רק למעלה, אבל לא בארץ מתחת, הרי האמת היא שרצונו של הקב"ה שכל אחד מישראל יהי' בבחי' מרכבה, כמבואר בתניא²⁰ בפ"י הכתוב⁷⁸ "ועשיתם את כל מצוותי.. אני ה' אלקיכם", ש"ע"י קיום המצוות הריני אלקה שלכם, כמו אלקי אברהם אלקי יצחק וכו', שנקרא כן מפני שהאבות היו בחי' מרכבה לו ית' (כמארז"ל⁷⁹ "האבות הן הן המרכבה").. וככה הוא בכל נפש מישראל בשעת עסק התורה והמצות כו'".

אלא שאצל האבות הי' זה באופן ש"כל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם", ואילו אצל כל אחד מישראל הרי זה רק "בשעת מעשה וקיום המצוה", ש"אברי גוף האדם המקיימים המצוה.. נעשו מרכבה ממש לרצון העליון, כגון היד המחלקת צדקה לעניים.. ורגליים המהלכות

(71) ראה תנחומא צו יב. פסיקתא דר"כ פ"י
 יב (בחודש השלישי). פס"ר פ"י כא (עשה"ד).
 (72) ראה לקו"ש חל"ג ע' 18. וש"נ.
 (73) יחזקאל א, א.
 (74) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ג ואילך.
 (75) ויש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).
 (76) לקו"ד ח"א לב, א.
 (77) במדב"ר פ"ב, ג.
 (77) שה"ש ב, ד.
 (78) ס"פ שלח.
 (79) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.